

Siveyans

Danje nan kominote a

Manadjè Gid

**Organización
Panamericana
de la Salud**

Oficina Regional de la
Organización Mundial de la Salud

**MATERIEL EDIKATIF SA-A
LI GEN KOM MODEL YON KE OPS
AK OMS TE FE NAN ANE 2006
YON TRAVAY KE YO TE
REKONET APRE TANPET NWEL
AK OLGA.**

AYISYEN NON YO SE:

- DIGPRES

**SE YON TRAVAY KI TE FET
AVEK LED AK DIREKSYON:**

Li te vin tradwi ak revize
gras a yon ekip profesyonel
ayisyen non yo se:

- Ketlie Germeil
- Michel Junior Bruno
- Irma Alfiolita Montinat

SIPEVIZYON ON KONTROL

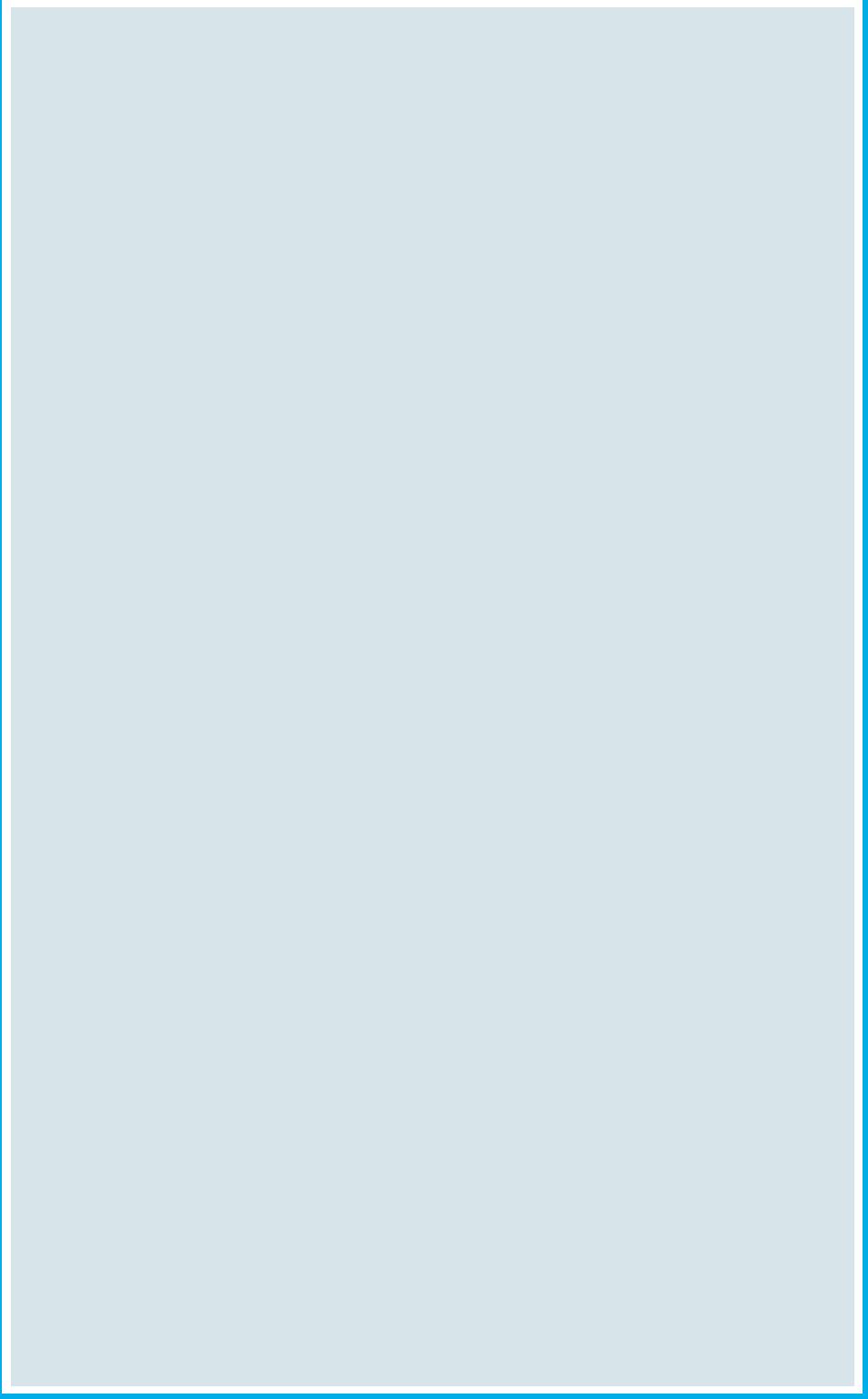
- Ekip teknik avèk
dekorasyon nan DIGPRES

DESEN ANIME AK GRAFIK YO

- Cristian Hernández

Santo Domingo, R.D. Febrero 2010

Oriantasyon jeneral pou kodinate direktiv pou kominote yo

-Fome ekip oubyen komite pou chak kote, tem, sije (dlo, pwopte, manje, santé, kontrole zon yo, kay yo ak tout sa ki ladaml avek nan vwazinay.

-Organize travay chak ekip gen pou yo fe nan chak kote, tem ,pandan nap sonje mete aksan sou sa ekip yo dwe fe chak jou pou diminye tout sa ki kapab yon danje pou sante moun yo ak -Kaye pou-n pran not. Pran desizyon epi idantifye tout sa nou pral fe pou nou pwoteje sante moun ki nan azil yo, ak abri yo, ak nou menm tou.

-Voye zye sou travay chak responsab ki nan komite yo gen pou-l fe.

-Kontrole si nou reponn ak pwogram lan.

-Fe group travay avek koodinasyon chak jou sil posib tout otan li necese, prezans responsab yo konte anpil.

-Fe kominote-a patisipe nan tout sa n-ap fe, pran enfomasyon sou sitiyasyon yo, pou nou kapab rive ede yo rapid pou sante moun ki nan azil yo ak kondisyon kote yo rete-ya.

-Cheche solisyon ki fasil pou kapte, pou rezoud pwoblem yo.

-Mete ansanm ak responsab komite yo pou-n rezoud pwoblem yo.

-Ankouraje moun yo patisipe nan tout sa nap fe.

-Gen yon lis telefon sou men pou –n kapab rele le pwoblem yo prezante.(lopital, polis, ponpye ak lot anko).

Oganizasyon ak patisipasyon

-Ankouraje moun yo antre nan diferant komite kap travay, epi patisipe nan diferant aktivite kap fet nan azil yo, tankou: (pwopte, mete lod ak disiplin, group, siveyans ak sekirite, sante yonn pou lot, edikasyon, animasyon, distribisyon, jwet ak lot anko).

-Aprann yo viv nan respe yonn pou lot.

-Fe yo konnen reg ak nom azil yo ak abri yo genyen pou yo kapab byen fonksyone, epi fok yo respekte l.

-Envite kominote-ya patisipe nan travay ak devlopman azil yo

KONMAN POU-N VIV AVEK ZANNIMO YO

- Obseve si gen espas pou gade zannimo nan kominote yo.
- Obseve si gen zannimo ki malad anndan kominote yo.
- Obseve si gen yon bon igyenn pou zannimo yo, pou evite epidemi.

Mete an aplikasyon metod vaksen pou zannimo yo an evidans nan kominote yo.

La santé

- Identifye pwobleme popilasyon an nan sa ki gen rapo ak atanyon sou santé.
- Mande pou yo nonmen moun kap travay nan sante nan azil yo, pou yo kapab bay bon sevis sante rapid.
- Sipevize devlopman sevis atansyon dokte yo, sevis manman timoun ak lot anko.
- Ede ak apiye aksyon pwomosyon, prevansyon ak edikasyon nan santé.
- Veye si yo konplete chema vaksen yan.
- Mete sou pye sant sante ki pou bay premye swen, mete yo kote pou moun we yo e pwoteje yo.

Sante mantal

-Fe group ki pou apiye moun ki andey yo, ak timoun yo.

-Mete sou pye yon ekip ki byen fome sou santé mantal moun ki nan azil yo.

-Kontrole bri kouri yo.

-Identifie tout sa ki ka kreye konfizyon.

-Observe konpotman moun yo pou-n kapab rive detemine sintom oubyen siy ki okipe lespri yo, ki fe yo strese.

-Pote atansyon pou-n kapab entegre yo nan group, ak sa kap fet ladan-l epi veye moun ki toujou tris san yo pap fe anyen.

-Mete sou pye aksyon kap pemet nou kontrole moun kap maltrete, ou kap fe abi: sou timoun yo, granmoun yo, endikape yo, epi kontrole tout siy ki ka prezante.

-I dantifye moun kap pran drog, alkol, tabak ak lot pwodui anko ki pa bon pou santé moun kap viv nan azil yo, ak nan vwazinay yo .

-Etabli mezi pou kontrole dezod ak moun kap goumen nan azil yo ak abri yo .

-Prete atansyon ak fanmiy, oubyen mesye ak madamn kap joure anpil e si yap maltrete timoun yo fe yo we yon espesyalis mantal.

Pwopte

-Siveye si chak fanmi kenbe espas kote li rete-ya pwop.

-Oganize yon ore kote chak group ak gen yon le pou sevis yo:kote pou yo fe lesiv, kote pou yo benyen avek lot anko.

-Aprann yo pou yo mete yon kote byen lwen tout prodwi ki kapab yon danje pou timoun yo.

-Gade byen si tout azil-la pwop.

Alimantasyon ak nitrisyon

-Mete aliman yo nan yon espas ki sek e pwop.

-Fe moun yo sonje ke yo dwe lave men yo avek dlo ak savon, anvan yo touche manje yo lave manje ki dwe lave yo.

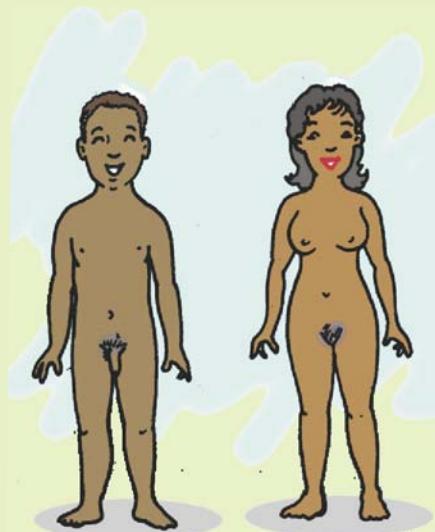
-Verifye si yo sere manje yo nan resipyen ki femen.

-Montre koman yo dwe itilize mezi pou yo kapab pwoteje manje yo, ansanm avek kote yap prepare-l la kont ensek, mouch, ravet, sourit ak lot anko.

-Cheche vitamin ak remontan pou moun ki frágil yo tankou(timoun piti ki gen mwens ke 5 kan, fanm ansent ak sa yo kab bay tete, moun ki fe malnitrisyon ak granmoun yo).

-Idantifye si timoun yo, fanm ansent yo, moun malad yo, gen siy malnitrisyon epi fe yo we dokte.

Sante seksyel ak repwodiktif

-Gade fanm ansent yo, poze yo kesyon sou kondisyon yo, mete plis aksan sou dat yo sipoze akouche.

-Aprann responsab azil yo, siy danje ki ka prezante nan fanm ansent.

-Idantifye fanm ki fin akouche, voye yo we dokte, pou yo kapab kontrole yo.

-Ankouraje yo bay ti bebe yo tete jan li dwe ye.

-Ba yo koteks ak panmpez pou bezwen yo.

- Verifye si yo mete sou pye aksyon igyen kont enfeksyon nan kontak seksyel san kapot, igyen pou timoun ki fenk fet tigason tankou tifi.

-Verifye kondisyon ak siy akouchman pou voye yo touswit nan sant sante ki pi pre-ya.

-Prepare rad nesese pou timoun ki pral fet la, bonet, chemiz, choson.

-Si fanm yo gen pet san voye yo nan sant santé ki pi pre ya , oubyen si matris yo, kontrakte, kadejak, timoun yo fe mechanste.

Dlo

-Veye si azil yo resevwa dlo potab, nan kamyon, nan siten, droum, dlo nan boutey ak lot anko.

-Kontrole si chak fwa yo pran yon tigout dlo pou yo kapab analize kras kloros yo nan droum yo konseve dlo-wa.

-Kontrole si dlo nan droum yo gen kloros .

-Sansibilize yo, pou yo pa gaspiye dlo-wa.

-Veye si moun yo aplike metod oubyen jan pou yo pirifye dlo-wa.

-Gade si tout droum ki gen dlo byen bouche, avek si sou kote yo pwop, mete yo yon kote ke yo pap jwenn soley .

Kontrole sous kontaminasyon yo

- Pa jete fatra , dlo sal anndan kom deyo azil yo .
- Pa mete chen, chat, kochon ak lot bet anndan ak nan antouraj azil yo.
- Siveye pou yo pa mete mamit, boutey, gode, bol, asyet, gallon plastic, kawoutchou machin anndan ak deyo azil yo.
- Kontrole si fanmi yo genyen moustike

Kontrole jan yap mete fatra yo

-Ranje yon kote pou nou mete fatra ki di, kouvri yo byen, epi mete yo yon kote pou bet pa ale ladan yo.

-Cheche sache plastik ak poubel pou nou mete fatra, epi mare tet sache yo .

-Elimine tout sa ki kapab sevi yon kontaminasyon.

-Sonje mete resipyen ki gen fatra di yo, lwen droum dlo yo ak lwen moun ki nan azil yo .

Koman nou dwe sevi ak twalet yo, ou latrin yo

-Mete sou men yon poubel pou jete papye igyenik yo, twal san, koteks, ak panmpez sal .

-Mete dlo ak savon nan twalet pou moun yo lave men yo le yo fin pipi ak wate, dechaje twalet la.

-Fe douch pou moun yo.

-Fe pwopte anndan kom deyo twalet ak latrin ki gen nan azil yo.

-Verifye si twalet ak latrin yo gen kouveti.

-Fe moun yo konnen ke yo pa dwe jete papye, fatra, twal sal nan trou twalet yo.

